

สถานที่ ห้องเรียน ชั้น ป.3

ผู้เข้าร่วม ครู นักเรียนชั้น ป.3 รวม 11 คน

วิธีการ

ครูชวนพุดคุยถึงข้อฝึกและประโยชนที่นักเรียนไปหาข้อมูลมาจากบ้าน เขียนข้อฝึกและประโยชน์ลงบนกระดานคำ จากนั้นจึงสื่อฝึกสวนครัว หนึ่งสื่อพืชสมุนไพร หรือ จากอินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งลอกคำที่ได้ลงในกระดานทรายาน คำไหนผิดแก้ไขถูกต้อง เรียบนไปพร้อมๆ กัน พร้อมทั้งให้นักเรียนรายงานเป็นรายบุคคลว่าฝึกอะไรที่ชอบมากที่สุดเพราะอะไร ฝึกอะไรที่ไม่ชอบมากที่สุดเพราะอะไร ฝึกที่ปลูกตามริมรั้ว ริมครัว หรือข้างบ้านมีประโยชน์อย่างไร ให้ระดมความคิด

ตัวอย่างคำที่นักเรียนเขียนผิด

ตะไคร้	เขียนเป็น	ตะไคร่
ผักทอง	เขียนเป็น	ผักทอง
สับปะรด	เขียนเป็น	สับปะรด
ขมิ้น	เขียนเป็น	ขมิ้น
ยอดเทียน	เขียนเป็น	ยอดเตียม
แตงกวา	เขียนเป็น	แตงวา
ตะบุด	เขียนเป็น	ตะบุด
เผือก	เขียนเป็น	ห้วยอน
หน่อไม้	เขียนเป็น	หน่อไม้
สาระแหน่	เขียนเป็น	สาระแน

ปัญหา

จากการอ่านข้อฝึกของนักเรียน อ่านออกเสียงไม่ชัด ออกเสียงคำควบกล้ำไม่ถูก ใช้ภาษาถิ่น

จากการเขียน นักเรียนสะกดคำผิด วางวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง ผันวรรณยุกต์ไม่ถูก เขียนตัวน เป็น ม (สาระแหน่ เขียนเป็น สระแหม่) บางคำเขียนเป็นภาษาถิ่นได้ ซึ่งได้เรียนรู้คำใหม่ๆ พร้อมๆ กันอีกหลายคำ

วิธีแก้ปัญหา

ให้นักเรียนทบทวนบทเรียนทุกวัน ให้เพื่อนช่วยเพื่อน ช่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน เสริมคนที่เรียนเก่ง ให้แรงเสริม หรือให้เขียนบนกระดาน ให้เพื่อนช่วยกันดู และช่วยกันแก้ไขที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่าย และเรียนรู้พร้อมกันได้เร็ว ผ่านเหตุการณ์ร่วมกันจากการลงปฏิบัติในพื้นที่จริง

กิจกรรมที่ 6 ไปหาผักกินเถอะ

วันที่ 6 สิงหาคม 2552 เวลา 8.30 น.

สถานที่ เรือนจำเปิดหรือห้องและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหน้าควาย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันจากการลงพื้นที่จริง

เพื่อฝึกทักษะการซักถาม ตั้งคำถาม บันทึก

เพื่อฝึกความรู้ับผิดชอบการทำงาน

ผู้เข้าร่วม คณะครู และนักเรียน ชั้น ป.3 – ป.6 ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องรวม 66 คน

วิธีการ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง ไปทัศนศึกษาเรียนรู้เปิดหรือห้องและ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหน้าควาย อ.เมือง จ.ตรัง นักเรียนทุกคนสวมชุดพลและเพื่อความรู้

สะดวกในการเดินทาง นักเรียนชั้น ป.3 จะตื่นต้นมาก เพราะเป็นการไปทัศนศึกษาครั้งแรก ชั้น

ป.3 จากแอท 1 คน เมื่อถามพี่ชายซึ่งอยู่ชั้นป.6 บอกสาเหตุว่านอนแอทจะไปตอนกรงหัวจุก คิดว่า

วันนี้ไม่เรียนหนังสือ ทำให้ครูคิดว่าจะต้องทำความเข้าใจให้แอทเห็นความสำคัญของการ ไปเรียน

แหล่งเรียนรู้

เมื่อไปถึงเรือนจำเปิดหรือห้อง เจ้าหน้าที่เรือนจำพาไปเดินดูรอบๆ บริเวณ ซึ่งไม่เหมือนเรือนจำทั่วไป รอบๆ บริเวณใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีการปลูกผักหลายชนิด เช่น แตงกวา ถั่วฝักยาว มะเขือยาว ผักน้า อัญชัน การปลูกดอกไม้สวยกระบอกไม้ไผ่ผัดก ข้างล่างปลูกผัก การทำน้ำส้มควันไม้ การทำยาแก้มัน น้ำร้อนสมุนไพร พืชวิทย์ยากร มีการจดบันทึก เดิน ไปเป็นกลุ่มกับพี่ๆ หัวหน้าของเรือนจำเล่าความเป็นมาของชื่อเรือนจำ ที่ชื่อหรือห้องเพราะบริเวณนี้ต้นเหียงมาก ต่อมาได้สร้างเรือนจำ ต้นหรือจึงถูกโดนหมด ส่วนคำว่าเรือนจำเปิด หมายถึงสถานที่ กักขังนักโทษที่กระทำผิด แต่กำลังจะพ้นโทษในอีกไม่กี่เดือน และนักโทษเหล่านี้ไม่ถูกขัง ไม่ถูกถามโทษ อยู่เป็นปกติทั่วไป เพียงแต่จะมาใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์ สถานที่นี้ไม่มากแต่ใช้ได้อย่างคุ้มค่า นักเรียนหลายคนบอกไม่แปลกอย่างทีคิด จากการสังเกต นักเรียนจดบันทึกกันละเอียดมาก มีบ่อปลาอะไบบ้าง ก็บ่อ บ่อตะกั่ว บ้างคนบันทึกไม่ทัน ก็ขอลอกของเพื่อน ของพี่ๆ ทางโรงเรียน ขอบคุณและมอบขนมเค้กเป็นของฝาก

เลยเวลาอาหารเที่ยงไปเล็กน้อย ตกถึงกันว่าไปกินข้าวที่บ้านหน้าควาย ซึ่งสังกระเพราะไข่ดาว ของนำมาศ (แม่ค้าขายขนมที่โรงเรียน) มาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านหน้าควาย อาจารย์วีรัช - อาจารย์จันเนียร กาญจนพรหม เป็นปราชญ์ชาวบ้านให้การต้อนรับ ทุกคนกินข้าวกันอย่างเอร็ดอร่อย

ฟังคำบรรยายของอาจารย์วีรัช และอาจารย์จันเนียร ถึงการทำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งแต่การเลี้ยงปลา กบ ปลูกผักขอบบ่อให้เป็นอาหาร เลี้ยง

กบคอนโต เลี้ยงหนู การเพาะเห็ด การทำน้ำหมักชีวภาพ ให้นักเรียนชมและเลือกซื้อ มีคำคมติดไว้มากมาย อาจารย์ถามว่าใครจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้บ้าง เพชรยกมือบอกว่าพ่อของผมและยากี่ปลูกผัก อาจารย์ก็ชมเชย กลับจากบ้านหน้าควาย ที่อนุสาวรีย์มีงานสินค้า มีสิ่งล่อตาล่อใจ มีน้ำหมุนชิงช้าสวรรค์ นักเรียนขอร้องขอให้คุณครูอนุญาตกับครูระเบียบ จุงปลื้ม และชมภายในงานก่อน ครูตกลงแต่สร้างข้อตกลงว่าให้มีมารยาท เดินไปเป็นกลุ่ม นักเรียนสามารถหาความรู้ภายในงานได้ด้วย

กลับถึงโรงเรียน เวลา 16.50 น. บนมรดของครูระเบียบเต็มไปด้วยเปลือกขนุน แก้วโศกตุงพลาศติ๊ก ครูได้ให้เก็บทิ้งให้เรียบร้อย และสอนเรื่องความมีระเบียบวินัย ความเกรงใจ ครูให้การบ้านให้นักเรียนเขียนบรรยายความประทับใจที่ได้จากการทัศนศึกษาครั้งนี้

การไปยังแหล่งเรียนรู้บ้านหน้าควายวิทยากรให้ความรู้เรื่องเกษตร

นักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้เรือนจำเป็ตหยิ่งห้อง

ปัญหา

- ในการทำกิจกรรมครั้งนี้ น้อง แอ๊ท ไม่เห็นความสำคัญของการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้คิดว่าไม่ใช่เป็นการเรียนการสอน จึงเลือกที่จะไปก่อนเกรงหัวทิ่มแทน
- บางคนไม่ตั้งใจบันทึก เขียนหนังสือไม่ถูก
- เวลาวิทยากรอธิบายไม่ได้ฟัง ตามไม่ทัน
- นำของเพื่อนมาดูทำให้เพื่อนเสียเวลา
- บางคนแบ่งแยกหญิงชาย

วิธีแก้ปัญหา

ปลูกจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการไปทัศนศึกษาทางวัฒนธรรมและผู้ปกครอง การจดบันทึกจดอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการกลุ่ม ปลูกฝังระเบียบวินัย

กิจกรรมที่ 7 “ฝึกกองใหญ่ แบ่งให้เป็นกองเล็ก”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนสามารถสังเกต แยกประเภทผู้เข้าร่วมกิจกรรม ครู นักเรียนชั้นป. 3 ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องรวม 21 คน

วิธีการ

นักเรียนกลับไปสอบถาม สังเกต สัมภาษณ์แหล่งข้อมูล เกี่ยวกับชนิด ประเภท ของผัก เช่น ผักเถียงหรือผักเหนาะ ผักแกง ผักเป็นยา ผักขึ้นต้น ผักล้มลุก กลับมานำเสนอในห้องเรียน

การดำเนินกิจกรรม

ครึ่งที่ 1

วันที่ 26 สิงหาคม 2552 (วันพุธ เวลา 15.00 -15.30น.)

สถานที่ ห้องเรียนชั้น ป.3

ในช่วงบ่ายของวันพุธ น้องโศฬีชวนคุณครูคุณและถามว่า “พຸ່ງนี้มิ່ชัวโม่งจີย พวกหนูจะทำอะไรต่อจากอาทิตย์ก่อนล่ะ” ครูจึงตั้งคำถามให้นักเรียนคนอื่นช่วยกันคิดว่า “เมื่อวันก่อนนักเรียนทุกคนได้ลงพื้นที่ไปสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับผัก จากบ้านยายหอมและบ้านของนักเรียนพຸ່ງนี้นักเรียนคิดว่าเราทำอะไรอย่างไรต่อ เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักผักชนิดต่างๆมากยิ่งขึ้น” น้องเพชรยกมือขึ้นแล้วพูดว่า “น่าจะช่วยกันเขียนชื่อผักแล้วแยกว่าผักอะไรชนิดเดียวกันบ้าง” ครูชมเชยว่าน้องเพชรมีความคิดที่ดีมาก น้องแทนเสนอว่า “น่าจะนำผักมาจัดเป็นกองๆ” เพื่อนๆบอกว่า “วันนี้แทนเก่งจัง กล้าพูดมากขึ้น” น้องแทนยิ้มด้วยความภาคภูมิใจ ทุกคนจึงสรุปว่าพຸ່ງนี้มิ່ชัวโม่งจີย(ป่าย

น้องเพชรมีความคิดที่ดีมาก น้องแทนเสนอว่า “น่าจะนำผักมาจัดเป็นกองๆ” เพื่อนๆบอกว่า “วันนี้แทนเองก็กลัวคุณมากขึ้น” น้องแทนยิ้มด้วยความภาคภูมิใจ ทุกคนจึงสรุปว่าพุ่มนี้ช่วยโม่งวิชัย(ปายวันพฤษ์สับติ) ให้ทุกคนนำผักที่มีรอบรั้ว รอบบ้านของนักเรียนมาร่วมกันจัดแยกประเภทของผัก ครูจึงบอกให้ทุกคนนำมาเพียงเล็กน้อย แต่พยายามหามาให้หลากหลาย และควรรีบทักษาชื่อของผักแต่ละชนิด โดยการสอบถามผู้ปกครองหรือผู้รู้ มาก่อนจะได้ฝึกเรียนรู้โดยการแบ่งปันความรู้กับเพื่อนๆ

ช่วงเช้าของวันพฤษ์สับติ นักเรียนบอกครูว่ากลัวผักจะทำให้หวาดกลัวอะไรดี น้องศรีนิลบอกว่า “หนูเห็นน้ำเจริญข้างบ้านจะนำผักที่เก็บได้จากสวนเพื่อนำไปขายในวันรุ่งขึ้น นำผักที่มีรากเช่นผักบุ้งไปแช่น้ำเล็กน้อย ส่วนผักที่ไม่มีรากเช่น มะเขือ น้ำเจริญจะนำผ้าวไปชุบน้ำพอนมาดๆ กลุ่มผักไว้ ทำให้ผักไม่เหี่ยว” ครูชมว่าศรีนิลเก่งที่รู้จักสังเกตอย่างละเอียด ครูจึงชวนนักเรียนคุยเรื่องการใช้น้ำอย่างประหยัดและเป็นประโยชน์ให้มากที่สุด ทั้งการดื่มและการใช้อย่างรู้คุณค่า จากนั้นนักเรียนทุกคนช่วยกันนำผักที่นำมาจากบ้านไปเตรียมตามที่นั่งศรีนิลเล่าให้ทุกคนฟังถึง วิธีการจัดเก็บผักให้สดอยู่เสมอ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เมื่อถึงช่วงโมงวิชัยนักเรียนตื่นเต้นมาก ทุกคนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ โดยไปยืมของใช้ที่ในครัวจากป้าวัน(แม่ครัวของโรงเรียน) และบอกกับป้าวันว่าจะล้างและเก็บเข้าห้อยอย่างเรียบร้อย น้องจะนำถาดมาวาง เตรียมจัดผักเพื่อแยกประเภทของผัก น้องศรีเสนอว่าควรเขียนชื่อผักไปด้วย โดยให้เหตุผลว่าเดี๋ยวจะลืมชื่อผักต่างๆ น้องถามบอกว่าเห็นด้วยเพราะจะได้ฝึกเขียน น้องถามเขียนและสะกดไม่ค่อยถูก เพื่อ问ทุกคนเห็นด้วย ครูจึงนำกระดาษปรีฟ (กระดาษห่อหุ้มอย่าง)พร้อมปากกาเมจิกหลากหลายให้นักเรียนช่วยกันเขียนเพื่อแยกประเภทของผักสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

ชนิดของผักที่บ้านของชุมชนโพธาราม

พืชผักพื้นบ้าน ที่นักเรียนนำมาจัดประเภทผัก โดยการแบ่งตามส่วนต่าง ๆ ของพืชที่นำมารับประทานได้แบ่งเป็น 8 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มใบและยอด เช่น ยอดผักทอง ยอดตำลึง ยอดกระถิน ยอดสะเดา ใบบัวบก ใบขี้เหล็ก ผักบุ้ง ผักโขม ชะอม
2. กลุ่มหัวและราก เช่น เผือก มัน ขิง ข่า กระชาย ขมิ้น ตะไคร้
3. กลุ่มดอก เช่น หัวปลี ดอกอัญชัน ดอกแค
4. กลุ่มผัก เช่น ถั่วฝักยาว
5. กลุ่มผลเช่น ฟักทอง มะเขือ บวบ มะระขี้นก
6. กลุ่มต้นอ่อน เช่น หน่อไม้ ถั่วงอก
7. กลุ่มเมล็ด เช่น เมล็ดสะตอ ถูกลั่นทม
8. กลุ่มอื่น ๆ เป็นกลุ่มพืชชั้นต่ำ ประเภทเห็ด เช่น เห็ดปลา

ผักข้างครัวรั้วกินได้

ครูให้นักเรียนฝึกอ่านและเขียนความรู้ที่ได้รับ ลงสมุดนักวิจัยน้อย โดยให้นักเรียนทุกคนไปสืบหาข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้อุปการะหรือผู้รู้เกี่ยวกับผักเคียงหรือผักเหนาะ ผักแกง ผักเป่นาย ผักขึ้นต้น ผักถัสนุก และให้ทุกคนนำมาเสนอในห้องเรียนในช่วงวันวิจัยครั้งต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย นิลน้อย

วันที่ 3 กันยายน 2552 เวลา 13.00 -15.00น.

สถานท^๕ หอ^๕งเร^๕ยน^๕ชน^๕ ป.๓

เมื่อถึงหัวโมงวิชัย ทุกคนนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากผู้ปกครองและผู้รู้เพื่อนำมาเสนอในห้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องผักเลี้ยงหรือผักเหาะ นื่องมาจากน้องแทนถามขึ้นพร้อมกัน ว่าทำไมจึงเรียกว่าผักเลี้ยงหรือผักเหาะ ครูจึงถามว่านักเรียนคิดว่าเป็น ให้ช่วยกันคิดก่อน น้องแอ้ทบอกว่าเป็นเพราะกินแล้วอร่อย น้องเพชรบอกว่าน่าจะทำให้การกินข้าวอร่อยขึ้น จึงให้เลี้ยงกันมา เรียกว่าผักเลี้ยง ครูและเพื่อนๆ ห้สระ ครูตอบว่าทางสองคนตอบถูก ครูจึงเล่าให้เพื่อนๆ ฟังว่าเนื่องจากอาหารภาคใต้มีรสจัด อาหารหลาย ๆ อย่างจึงมีรสรับประทานแล้วไปด้วย เพื่อลดความเผ็ดร้อนลง ซึ่งคนภาคใต้เรียกว่าผักเหาะ หรือผักเลี้ยงบางจังหวัดอาจเรียกว่า ผักถัก

ผักเหมาะของภาคใต้มีหลายอย่าง บางอย่างก็เป็นผักชนิดเดียวกับภาคกลาง เช่น มะเขือ
เปราะ ถั่วฝักยาว แตงกวา ถั่วพู ฯลฯ แต่ก็มีผักอีกหลายอย่างที่รู้จักกันเฉพาะภาคใต้
เท่านั้น ซึ่ง ผักเหมาะที่คนภาคใต้ใช้รับประทานควบคู่กับอาหารประเภทน้ำพริก หรือแกงมีหลาย
อย่าง จากนั้นครูให้ชั้นเรียนช่วยกันบอกชื่อผักเหมาะและผักเขียวนลงในกระดานดำ โดยให้ช่วยกัน
อธิบายลักษณะของผักเหมาะที่ชั้นเรียนรู้จัก เช่น

- สะตอ เป็นผักชนิดหนึ่งทางภาคใต้ และชุมชนไททรงามมักจะนิยมนำสะตอไปถูกกับแกงทุกบ้าน ซึ่งสะตอจะมีลักษณะเป็นฝัก เราจะรับประทานเมล็ดที่อยู่ในฝัก ไข่เป็นฝักหั่นแฉะ หรือนำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด ถ้ามีสะตอจำนวนมาก คนจะนิยมนำไปถนอมอาหารเรียกว่าสะตอทองคือสะตอที่ทำให้น้ำรสเปรี้ยว โดยการคองกับน้ำตาลและเกลือ

จะได้อะไรบ้างจากงานนี้

-ถูกเนยง เป็นผลของเมฆต้นชนิดหนึ่งในภาคใต้ ลักษณะของผลจะมีเปลือกแข็ง รับประทานเมล็ดข้างใน เมื่อแกะเปลือกแข็งออกเปลือกในที่เหลือจะมีสีน้ำตาล ส่วนเมล็ดที่ชกินเป็นสีเหลืองน้ำตาลเข้มสด มีรสมันและกรอบ

- ลูกนิยงหามาหรือลูกนิยงพาะ คือ การเอาลูกนิยงทเก๊ไปเส้นำพอให้เปลือกแตก แล้วนำไปหมกไว้ในทราย หมนน้ำให้ขึ้นทั้งไว้สัก 2-3 วัน พอมีรากงอกออกมาเป็นไช้โต แต่ถ้าปล่อย

ผู้ว่าราชการจังหวัด

ไว้จะเป็นต้นต่อไป ถูกเนยขมมานะมีกลิ่นมาก

- ยอดยาววัง คือ ยอดอ่อนของต้นมะม่วงหิมพานต์ มีรสขชาติฝาด ๆ เปรี้ยว ๆ ใช้เป็นผักเหมาะกะกับน้ำพริกต่าง ๆ ขนมีจินน้ำยา และแกง
- ยอดมะกอก คือยอดอ่อนของต้นมะกอก มีรสเปรี้ยว ใช้เป็นผักเหมาะ
- หยวกกล้วยเถื่อน คือแกนกลางของต้นกล้วย นำมาตากเป็นผักเหมาะ หรือจะทำแกงส้ม แกงเผ็ด แกงเลียง
- ยอดหนุ่ย ลักษณะใบเรียวยาวเล็ก รสมัน กลิ่นหอมใช้เป็นส่วนประกอบ

อุปสรรคและปัญหา

โศฬี เพชร มาย จะอธิบายเก่งมาก และช่วยเพื่อนสังเกตคำถามและช่วยเขียนให้ถูก ส่วนแอทดาว ศรีนิล เมย์ ต้องคอยให้ครูกระตุ้น

วิธีแก้ปัญหา

ครูให้นักเรียน ครูให้นักเรียน ฝึกอ่าน ฝึกสังเกตคำถามและคิดคำตอบลงในสมุด และให้เพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อฝึกอ่านให้คล่องขึ้น

บันทึกความประทับใจ

นักเรียนมีการปลูกผักเหมาะทั้งเป็น ไม้ยืนต้นและไม้ล้มลุก กันทุกบ้านแสดงให้เห็นถึงความขยันและความเป็นอยู่แบบวิถีชีวิตพอเพียง

กิจกรรมที่ 8 ทดลองนำเสนอในห้องเรียน

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ให้นักเรียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผักในชั้นเรียน
- เพื่อแยกประเภทผักพื้นบ้านและผักนอกท้องถิ่นร่วมกัน
- เพื่อวางแผนการทำงานต่อไป

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ครู นักเรียนชั้นป. 3 ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องรวม 21 คน

วันที่ 5 พฤศจิกายน 2552 เวลา 13.00 -15.00น.

สถานที่ ห้องเรียนชั้น ป.3

วิธีการ

ครูและนักเรียน ร่วมกันรวบรวมข้อมูลผักพื้นบ้าน ฝึกเขียน แยกประเภท สรุป สิ่งที่ได้พร้อมทั้งผลัดกันเล่าว่าจะได้มาซึ่งผักพื้นบ้าน ต้องทำ-ถามอย่างไร

การประเมินกิจกรรม

นักเรียนทุกคนเตรียมการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อนบ้านและฝึกนอกห้องเรียนจากผู้ปกครอง และผู้รู้ เพื่อนำมาเสนอข้อมูลในชั้นเรียน และร่วมกันแยกประเภทของฝึกร่วมกันอีกครั้ง และร่วมกันรวบรวมข้อฝึกเพื่อนบ้าน ฝึกเขียนข้อฝึกที่รวบรวมมา ได้ด้วยตนเองและนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ โดยร่วมกันแยกประเภท สูตร สิ่งที่ได้พร้อมทั้งผลิตภัณฑ์แล้วจะได้นำซึ่งฝึกเพื่อนบ้าน ต้องทำและต้องถามอย่างไรให้ได้รับความรู้มาข้อหนึ่งที่ตนเองอยากรู้ เมื่อถึงชั่วโมงวิจัยนักเรียนนำเสนอข้อมูล ที่ละคนจนครบ ทุกคนมีความภาคภูมิใจอย่างเห็นได้ชัดว่าข้อมูลที่ตนเองสอบถามมา มีประโยชน์ เพราะเพื่อนจะช่วยกันบันทึกข้อฝึกที่ไม่ซ้ำกันบนกระดานดำ

อุปสรรคและปัญหา

น้องดาวขาดความมั่นใจในการพูดและการเขียน เขียนผิดมาก

วิธีแก้ปัญหา

ครูและเพื่อนในห้องทุกคนช่วยกันให้กำลังใจและบอกว่าไม่เป็นไร

บันทึกความประทับใจ

ครูมีความประทับใจมากที่สุดที่นักเรียนมีความสุขและนักเรียนส่วนใหญ่มีความมั่นใจในการออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนเพราะครูบอกว่าไม่มีข้อใดที่ผิด ทุกคนพยายามทำอย่างเต็มความสามารถมีความพยายามในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของนักวิจัย

กิจกรรมที่ 9 “มา... ครูจะพาไปตลาด”

วัตถุประสงค์ - เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง (ตลาดในชุมชน)

- เพื่อให้ให้นักเรียนฝึกทักษะการสังเกต สังเกต บันทึก แยกประเภทฝึก

ผู้เข้าร่วม ครู นักเรียน ชั้น ป.3 และผู้เกี่ยวข้อง 12 คน

วันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 เวลา 8.30-10.00 น.

วิธีการ ครูสร้างข้อตกลงร่วมกันกับนักเรียนในการหาข้อมูล การสังเกต การจดบันทึก เตรียมสมุด ดินสอ นักเรียนตกลงกันว่า แบ่งเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน ตามความสมัครใจ ออกจากโรงเรียนเวลา 8.45 น. มาถึงตลาดนัดใต้เสด็จ ซึ่งมีทุกวันจนถึงศุกร์ มีแม่ค้าปลา แม่ค้าผัก 2 ราย แม่ค้าปลาเต็ม แม่ค้าขนม แม่ค้าหมีสด แม่ค้าหมู แม่ค้าปลา แต่วันนี้ผู้คนบางตา พอไปถึงแม่ค้าผักซึ่งรู้จักครู และลูกปลื้มก็ทักทายว่ามาขงวันนี้นี้แล้วได้มากมาตลาด นักเรียนแนะนำตัวเองว่า พวกหนูมาจากโรงเรียนโพรงาม เรียนอยู่ชั้น ป.3 ทำวิจัยเรื่องผักข้างครัว รั้วกินได้ จะมาขอความรู้ ลูกฝึกซึ่งเป็นคนตัวอ้วนใหญ่บอกว่า “โรงเรียนโพรงามเก่าที่พาเด็กมาหาความรู้ในตลาดตั้งแต่เป็นพ่อค้ามายังไม่เคยมีโรงเรียนแบบนี้ ไปขายผักก็หลายตลาดนัดยังไม่เคยเห็นที่” และพูดต่อไปถึงครูระเบียบว่าในกรณีแต่ของฝากผู้อื่น

ลูกปลื้มบอกว่าถ้าไม่เป็นการเสียเวลา ให้ฉันเรียนอีกกลุ่มหนึ่งไปสัมภาษณ์ ป้าเอียดแม่คำ
อีกรายที่อายุน้อยกว่า

บันทึกทักษะการตั้งคำถาม “กิจกรรมมารูจะพาไปตลาด”

ดาว	:	แม่ค้าซื้อผักมาจากไหน	
แม่คำ	:	ตลาดหัวอิฐ นครศรีธรรมราช	
โศฬ	:	ตอนเช้านี้ ขายดีหรือไม่	
แม่คำ	:	ไม่ดีเศรษฐกิจไม่ดี	
แทน	:	ผักอะไรขายดีที่สุด	
แม่คำ	:	ถ้าเป็นช่วงนี้ก็ต้องผักเหียง เพราะผักออกมามาก คนต้องกินตาม ฤดูกาล กินผักที่ขึ้นราคาแพง คนไม่ค่อยซื้อ นอกจากนี้แล้ว ยังไปขายผักที่ไหนอีกบ้าง	
ศรีนิล	:	รู้พรุ นาโยง นาข้าวเสีย หนองยวน	
แม่คำ	:	ไปหลายตลาด มีปัญหาหรือไม่	
แม่คำ	:	บางวันขายไม่หมดผักเหลือแต่ไม่มาก ไม่ถึงกับขาดทุน ผักเหลือก็ เอาไปกิน บางทีก็เอาไปบ้าง ผ่นตกก็ขายไม่ได้เพราะคนไม่ได้ตัดขาย ผักที่นำมาขายได้กำไรดีหรือไม่	
โศฬ	:	ตอนนี้เศรษฐกิจไม่ค่อยดี ขายไม่ค่อยได้กำไรเท่าใด แต่ก็ไม่ถึงกับ ขาดทุน พออยู่ได้	
จ๊ะ	:	มะนาวตอนนี้ถืกโตรับละกี่ปาท	
แม่คำ	:	100 บาท	
โศฬ	:	ลองช่วงมะนาวดูได้มั๊ยละ หนึ่งกิโลกรัมก็จุต	
แม่คำ	:	1 จืด เท่ากับ 10 บาท	
ดาว	:	ส่วนมากชาวบ้านซื้อมะนาวกินคนละกิโล	
แม่คำ	:	2-3 ลูก (ลูกโต)	
แทน	:	แม่ค้าเอายอดแม่พวกละนี้มาจากไหน เพราะบ้านเราที่มี	
แม่คำ	:	อ้อ ยอดแม่นี่ปลูกเอง กินไม่หมดเลยเอามาวางขายด้วย	
ศรีนิล	:	ไปซื้อผักเองหรือไม่	
แม่คำ	:	ไม่ รถมารั้งถึงที่ ลงทุนซื้อคร่าวจะเป็นหมื่น	
โศฬ	:	ผักที่ป่าเอียดยาคิดว่าคุณดยาหรือไม่	
แม่คำ	:	คิดแต่เป็นยาที่เกษตรรับรอง เพราะที่นั่นกินสาธาณสุขมาตรวจ	
		บ่อยๆ	

ขณะที่นักวิจัยสัมภาษณ์ไปเอียด ลูกพี่เลี้ยงช่วยดูแลขับรถพานักเรียนมาตลาดบอกให้ถามให้ได้มากที่สุด แต่ต้องคิดก่อนถาม เพราะเห็นหลายคนมีว่แต่ยีนนี้ ไม่กล้าถาม

แทน	:	ขายเวลาไหนบ้าง
แม่คำ	:	บางแห่งก็ขายตอนเช้า บางแห่งก็ขายตอนเย็น
โศฬี	:	นอกจากขายผักแล้วมีอาชีพอื่นอีกมั้ย
แม่คำ	:	ไม่มี
ดาว	:	น่าจะบอกที่ว่า ที่เห็นบนแผงนี้ผักบ้านเรามีผักอะไรบ้าง
แม่คำ	:	บวบก ยอดเมา ตำลึง ผักเหติย ตะไคร้ มะกรูด มะนาว พริก
กระเพรา		
แทน	:	ผักที่อื่นมีอะไรบ้าง
แม่คำ	:	ลองดูซี มีอะไรบ้างที่บ้านเราไม่ค่อยปลูก
โศฬี	:	ราคาหมิ่นอนๆ กันหรือไม่
แม่คำ	:	ส่วนมากผักท้องถิ่น หรือผักบ้านเราจะถูกกว่า

แม่คำบอกคอกกะหล่ำไปเลยว่ามีทั้งปีเพราะอากาศเย็น เขาปลูกได้ ขณะที่นักวิจัยสัมภาษณ์ลูกศิษย์ของป้าเอียด ไปซื้อน้ำแข็งเลี้ยงนักเรียนทุกคน พร้อมเก็บชื่อขนมหวานฝากคุณครู ให้ที่โรงเรียนหลายถุง นักเรียนชอบลูกชิ้นกึ่งและป้าเอียด คุณครูเห็นถึงความมีน้ำใจของแม่คำ ครูจะอุดหนุนแม่คำเลยช่วยซื้อผักหรือยง แม่คำผลไม้นี้บังคับกับป้าเอียด ถามว่า “ไม่ถามเรื่องผลไม้นี้บ้างหรือ” นักวิจัยจึงถามถึงเรื่องผลไม้นี้ต่อ

แทน	:	ผลไม้ที่ชอบมาจากไหน
แม่คำ	:	มีคนมาส่ง
ดาว	:	ได้กำไรดีหรือไม่
แม่คำ	:	พอใช้ได้
โศฬี	:	ผลไม้อะไรขายดีที่สุด
แม่คำ	:	ส้ม
สร	:	ทำไปบางผลถึงเหว
แม่คำ	:	หลายวันแล้ว ขายไม่ดี ฝนตก

เมื่อกลับมาจากตลาด นักเรียน ครู รวบรวมข้อมูลที่ได้และดูว่านักวิจัยมีวิธีการอย่างไรในการสัมภาษณ์ และประเด็นที่ได้สรุป ดังนี้

ก่อนไป 1. แบ่งกลุ่ม 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน

2. วางแผนการไปตลาดนัดและฝึกตั้งคำถาม เกี่ยวกับราคาผักลงในสมุด ควรดูคำถามให้ครอบคลุม

3. ร่วมกันตั้งกฎกติกาในการไปศึกษาแหล่งเรียนรู้รอบโรงเรียน

4. ขึ้นรถลู่วิ่งไปตลาดนัดใต้เตื่อย

สัมภาษณ์ไปเยยดอย 52 ปี ลูกดักดอย 55 ปีแนะนำตัวเอง บอกชื่อโรงเรียน

บอกเรื่องที่จะมาทำวิจัย ถาม จดคำตอบ

ผักที่มีในท้องถื่น ผักบุ้ง พริก ยอดมะนา บัวบก ผักเหริยง ลูกตักใจคิซอชนมหวาน ให้ด้วย นักเรียนชอบใจ รู้จักมารยาทในการออกนอกพื้นที่

ความรู้
- ผักนอกท้องถื่น เช่น แขนง ดอกกะหล่ำปลี มะเขือเทศ คื่นฉ่าย หัวผักกาด จึงมันแกว ต้นหอม

- การขายผักขายเป็นกิโลกรัม ขายเป็นมัด ขายเป็นขีด ขายเป็นลูก
- แม่ค้าชวนถามเรื่องผลไม้ แม่ค้าชอบเด็ก รักเด็ก อยากให้รู้เรื่องผลไม้ไปผู้

กระบวนการวิจัยด้วย

- นักเรียนช่วยซื้อผลไม้

- ได้สัมภาษณ์ผู้ใหญ่นอกสถานที่ ได้เที่ยว ได้มีความสุข ความสนุก

ปัญหา
- นักเรียนยังไม่มั่นใจว่าทำให้อะไรกะกะคนที่มาซื้อ

- นักเรียนบางคนไม่กล้าถามต้องให้เพื่อนคอยกระตุ้น

- บางคนไม่จดบันทึก

วิธีแก้ปัญหา
- ครูให้นักเรียนมาขึ้นคำถามเกี่ยวกับแม่ค้า เตรียมคำถามให้พร้อม จดบันทึกทุก
ครั้งเมื่อมีการออกพื้นที่ จดให้ละเอียด

กิจกรรมที่ 10 “ปลูกผักกินดีกินดี”

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการปลูก พืชปลูกด้วยตัวเอง

- เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จัก สังเกต บันทึก การขยายพันธุ์ และการเติบโตของผัก

- เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักคุณค่าผักพื้นบ้าน

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- ครู นักเรียนชั้นป. 3 จำนวน10คน

วิธีการ

- นักเรียนแต่ละคนล่าประสบการณ์การปลูกผักพร้อมทั้งบอกอุปสรรคการปลูกผัก

- นักเรียนเขียนอุปกรณ์การปลูกผักพร้อมทั้งวาดรูป

- นักเขียนกลับไปสอบถามวิธีการปลูกผักของคนในครอบครัว

การดำเนินงานกิจกรรม

ครั้งที่ 1 กิจกรรม “ปลูกผักกินเถอะ”

วันที่ 17 ธันวาคม 2552 เวลา 13.00 -15.00น.

สถานที่ แปลงเกษตร

วิธีการ

ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการปลูกผักนักเรียนวางแผนร่วมกันเรื่องการปลูกผัก
ถามกันว่าควรจะมีกี่คนต่อ 1 แปลง เพชรเสนอว่าควรรับผิดชอบคนเดียวจะได้ไม่เกียจกัน
โศฬีเสนอว่าควรจะทำเป็นกลุ่ม ที่ประชุมจึงขอมติลงความเห็นว่าจะทำเป็นกลุ่มจะได้ช่วยกัน
ทำงานและร่วมกันดูแลให้ผักเจริญงอกงาม เพื่อร่วมกันทดลองการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ โดยให้
สมุนไพรในท้องถิ่นและใช้ปุ๋ยที่ทำจากน้ำหมักชีวภาพ

ครั้งที่ 2 การเลือกแปลงสำหรับเพาะปลูก

วันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 เวลา 13.00 -15.00น.

สถานที่ แปลงเกษตร

นักเรียนเลือกพื้นที่ว่างๆใกล้ครัว ตีครีบลำธาร เพื่อจะได้รดน้ำรดได้สะดวก จับคู่ยก
ร่องชุดเป็นแปลงผัก ครูจึงเชิญลุงป้อม รอดแก้ว ช่วยเล่าให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับการคิดเลือกเมล็ด
พันธุ์ผัก โดยเล่าว่า ปกติการเพาะเมล็ดพันธุ์ผัก ถ้าเป็นผักกินใบนิยมใช้วิธีการหว่านเมล็ดลงใน
แปลง แล้วใช้ฟางคลุม จากนั้นดูแลจนเป็นต้นกล้า จึงถอนต้นที่ไม่สมบูรณ์ออก แต่ในผักบางชนิด
ที่มีเปลือกหนาเช่นผักบุ้งจะนำเมล็ดไปแช่น้ำไว้ก่อน หรือห่อเมล็ดไว้ในผ้าชื้น 2-3 วัน จนเห็นราก
อ่อนแล้วนำไปหว่านเพาะก็จะช่วยให้เมล็ดพันธุ์งอกได้เร็วขึ้น จากนั้นนำเอาเมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้
ลงปลูก และช่วยกันดูแล บันทึกการทำงาน บันทึกการเจริญเติบโต

นักเรียนช่วยกันถากหญ้าเพื่อจะทำแปลงผัก

นักเรียนช่วยกันปลูกผักที่ตนเองรับผิดชอบ

ครั้งที่ 3

วันที่ 17 ธันวาคม 2552 เวลา 13.00 -15.00น.

สถานที่ ห้องเรียนชั้น ป.3

ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนากับเกี่ยวกับการเลือกแปลงผัก น้องดาวเล่าว่านำไปขาวมา ครอบบนร่องผักเพื่อป้องกันมด และดูแลบำรุงรักษาผักที่ทุกคนปลูกไว้ ซึ่งดาวเล่าว่าแปลงผักของดาว มีแมลงมากัดกิน เมื่อตาไปเล่าให้ลูกคาฟัง คาบอกว่าเป็นเรื่องความน่าโง่เพราะดาวนำใบสะเดามาแช่น้ำไว้ 2-3 คืน จึง นำน้ำจากใบสะเดาไปผสมกับน้ำ ชรรมดา แล้วนำไปรดน้ำผัก

อุปสรรคและปัญหา

วิธีแก้ปัญหา

ให้เด็กฝึกฝนการพูด การเขียน วาดรูป หรือบอกเล่าความประทับใจ เล่าประสบการณ์

การปลูกผักได้

กิจกรรมที่ 11 “ครูขา..หนูจะกินผัก”

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ นักเรียนฝึกทำอาหารและรับประทานผัก
- เพื่อให้ นักเรียนรู้จักคุณค่าผักพื้นบ้าน

วันที่ 24 ธันวาคม 2552

สถานที่ โรงอาหาร

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ครู นักเรียนชั้นป. 3 จำนวน 10 คน รวมจำนวน 11คน

วิธีการ

ครูและนักเรียนช่วยกันทำอาหารจากผัก และรับประทานร่วมกัน

การประเมินกิจกรรม

ครั้งที่ 1 วันที่ 6 มกราคม 2553 เวลา 14.30-15.30 น.

สถานที่ ห้องเรียนชั้น ป. 3

นักเรียนเตรียมวางแผนก่อนถึงชั่วโมงวิจัย ในวันพรุ่งนี้ โดยเพชรบอกว่าตอนนี้นักบู๊ง แปลงของผมงอกงามมาก เพื่อนทุกคนเห็นด้วยว่าแปลงของเพชรและดาวจะงอกงาม ซึ่งครูบอกให้ เล้าขึ้นตอนการดูแลและเคล็ดลับการบำรุงรักษา ซึ่งเพชรเล่าว่าใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพและพรวนลินให้ ร่วน รดน้ำตามเวลาทุกวัน คงเป็นผลทำให้ผักงามเร็วมาก เพื่อนเลยเสนอว่าควรปรุงอาหารที่เกี่ยวกับ ผัก เพื่อเป็นการทดลองกินผักที่ปลอดสารพิษ โดยทุกคนตกลงกันว่า จะทยอยนำผักของแต่ละแปลง

ของทุกคน มาเรียนการปรุงอาหาร ซึ่งครูเห็นด้วยและชมว่าเป็นความคิดที่ดี ครูจึงมอบหมายให้ทุกคนไปสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวผัก

ครั้งที่ 2 วันพฤหัสบดีที่ 7 มกราคม 2553 เวลา 13.00-15.00 น.

สถานที่ ห้องเรียนชั้น ป. 3

ครีนิดเล่าว่าได้ไปสอบถามลุงเจริญ เลื่อนแก้ว ที่ปลูกผักเป็นอาชีพเสริม บอกว่าการเก็บเกี่ยวผักเมื่อครบอายุของผัก สังเกตดูว่าผักชนิดนั้นจะมีลำต้นอวบงามเต็มที่ ให้เก็บเกี่ยวในช่วงเวลาที่ดีที่สุด คือ เวลาเช้า เพราะจะทำให้ได้ผักสดดีที่สุด ซึ่งน้องจะเล่าเสริมว่ายายของจะเล่าให้ฟังว่าถ้าผักที่ให้ผลผลิตเป็นผล ควรเก็บในขณะที่สุกพอดี ส่วนผักที่กินใบเหมือนที่พวกเรารู้จัก ให้แบ่งเก็บ โดยเลือกเก็บส่วนที่สดอ่อน หรือโตพอดี เท่านั้น เพราะเล่าว่าตอนยายเล่าให้ฟังพรุ่งนี้ฟังอยู่ช่วยยายบอกว่า ถ้าพรุ่งนี้จะเก็บผักให้จำเป็นจะต้องคงออกมาทั้งต้นทั้งราก เพราะรากและต้นที่เหลืออยู่จะสามารถเจริญงอกงามให้เก็บได้อีกหลายครั้ง

อุปสรรคและปัญหา

นักเรียนบางคนไม่กล้าไปสอบถามผู้ปกครอง เมื่อครูถามบอกว่าลืมถาม ทำให้นักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะการพูด การเล่าเรื่อง

วิธีแก้ปัญหา

ครูมอบหมายให้คนที่ขี้เขินขี้อาย วันนั้นกลับไปให้ไปสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับผักที่ตนเองสนใจ เพื่อนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังบ้าง

บันทึกความประทับใจ

นักเรียนมีความกล้าและมั่นใจในการเล่าเรื่องที่ตนเองไปสอบถามมาอย่างละเอียด

กิจกรรมที่ 12 กิจกรรม “ผักนี้..พี่ฉันชอบ” (กิจกรรมเสริมวาดรูปผักที่ตัวเองชอบ)

วันที่ 14 มกราคม 2553 เวลา 13.00-15.00 น.

สถานที่ ห้องเรียนชั้น ป. 3

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้ทักษะการวาดภาพประกอบ

เพื่อให้เด็กเรียนรู้จักผัก เห็นคุณค่าของผักพื้นบ้านมากขึ้น
เพื่อเตรียมนำเสนอ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ครู นักเรียนชั้นป. 3 จำนวน 10 คน รวมจำนวน 11 คน

วิธีการ

ครูและนักเรียน ร่วมกันวาดผักที่ตัวเองชอบ

การดำเนินกิจกรรม

นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้จากการไปสืบค้นข้อมูล จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วร่วมกันแยกประเภทเพื่อเป็นการทบทวนความทรงจำของการเรียนรู้ จากนั้นแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่มเพื่อร่วมกันวาดภาพผั่ง และเขียนข้อคิดลงในกระดาษลီปชาร์ด

อุปกรณ์และปัญหา

นักเรียนมีอุปกรณ์ไม่ครบ

วิธีแก้ปัญหา

ครูช่วยเหลือให้แลกเปลี่ยนรวมกลุ่มกัน เพื่อมีสื่อที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

บันทึกความประทับใจ

นักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือให้เพื่อนหยิบยืมแบ่งสื่ กันใช้ ช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบดีเยี่ยมมาก

กิจกรรม 13 เวทีนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น “ผักริมรั้วหาขายไปไหน?”

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ให้นักเรียนทดลองนำเสนอสิ่งที่ได้
- เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบเติมเต็มข้อมูล
- เพื่อนำเสนอ “ผักริมรั้วหาขายไปไหน”

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- ครู นักเรียนชั้นป. 3 ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องรวม 21 คน

วิธีการ

ครูและนักเรียนเตรียมความพร้อม เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้ออ ผู้ปกครอง ผู้รู้ หรือ ภูมิปัญญาชุมชน พร้อมทั้งเปิดให้มีการแลกเปลี่ยน เติมเต็มข้อมูล ในหัวข้อ “ผักริมรั้วหาขายไปไหน” เพื่อนำไปสู่การรื้อฟื้นผักริมรั้ว หรือผักข้างครัว

การดำเนินงานกิจกรรม

ครั้งที่ 1 การวางแผนเตรียมการนำเสนอ

ครูกับนักเรียนร่วมกันเตรียมความพร้อม ร่วมวางแผนการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อนำเสนอข้อมูลในวันศุกร์สุดท้ายของเดือนนี้ เพราะทางโรงเรียนจะมีกิจกรรมโครงการวิถีพุทธ วิถีชีวิต ซึ่งจะมีการทำบุญร่วมกันตามพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนจะหว่าน โคมาร่วมทำบุญด้วย ซึ่งครูคิดว่าน่าจะใช้ช่วงเวลาหลังเสร็จกิจกรรม ให้นักเรียนฝึกการนำเสนอข้อมูลในเวที ที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ ครูและนักเรียนจึงร่วมวางแผนการเชิญภูมิปัญญาชุมชนและผู้ปกครอง มาร่วม

แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในหัวข้อ “พิธีกรรมวิ่งหาขมิ้น” เพื่อจะนำไปสู่การรู้พื้นผิกริมีรู้ หรือฝึกข้างครัว

ช่วงก่อนถึงวันจัดเวทีเสนอข้อมูลเบื้องต้น นักเรียนทุกคนเตรียมผลงานต่างๆกัน อย่างจะมีนักเรียน นื่องเพชรกับ โขพิ่มก็จะนำเพื่อนทำงานเกี่ยวกับการวาดภาพฝึก การเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับฝึกพื้นบ้านและฝึกหะของชาวชุมชนภาคใต้ ครูคอยแนะนำและเตรียมอุปกรณ์ให้นักเรียนนักเรียนร่วมกันคิดว่าจะเสนออย่างไรให้ทุกคนสนุก ไม่เบื่อที่จะนั่งฟัง ครูแนะนำว่าเมื่อจะประชุมควรมีการเลือกประธานในที่ประชุมก่อนทุกครั้งเพื่อค้เนินการประชุมให้เรียบร้อยนื่องมาขเสนอว่าน่าจะเป็นเพชร ทุกคนเห็นด้วย เพชรจึงออกมาดำเนินการประชุม โดยถามว่า จะจัดรูปแบบไหน นื่องมยเสนอว่าควรมีพิธีกรรมแนะนำ และให้เพื่อนทุกคนละหัวข้อ ทุกคนชมว่าความคิดดี จึงเสนอชื่อว่า โขพิ เป็นพิธีกรรม เพชรถามความคิดเห็นของเพื่อนๆ ทุกคนยกมือสนับสนุน จันต่อไปจะเสนอการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อของฝึก ทุกคนจึงเสนอให้นื่องมาขและนื่องสรเป็นผู้เสนอ

ครั้งที่ 2 การนำเสนอข้อมูลในเวที

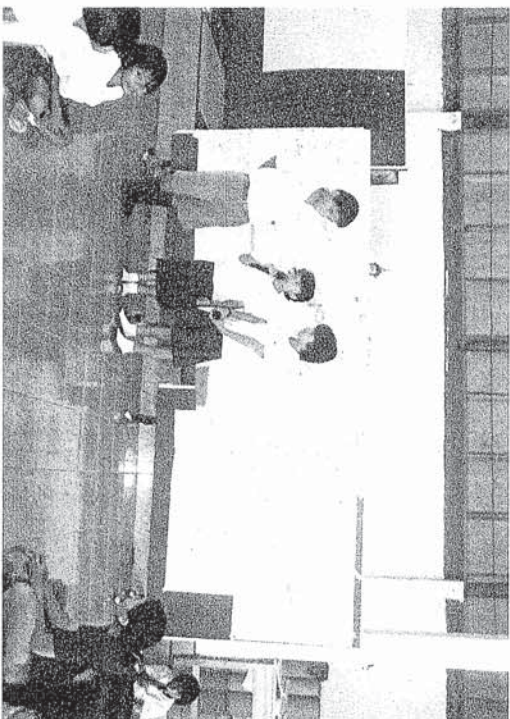
เวลา/สถานที่ วันที่ 2552 ณ อาคารจริยธรรม โรงเรียนไทรงาม

โขพิออกไปแนะนำตัวเอง มีอาการประหม่าอย่างเห็นได้ชัด เริ่มไม่มั่นใจ นื่องมาขจึงพูดขึ้นว่าต่างๆ ไม่ต้องตกใจ โขพิยิ้มและเริ่มพูดถึงวัตถุประสงค์ในการทำโครงการฝึกข้างครัววิถีกันได้ว่าเพื่อต้องการให้นักเรียนสามารถฝึกทักษะการเขียนการอ่านผ่านการศึกษาฝึกข้างครัววิถีกัน และต้องการให้นักเรียนรู้จักและเห็นคุณค่าของฝึกพื้นบ้าน และที่สำคัญคือๆ ไม่ชอบกินฝึก พังๆ ที่ฝึกมีคุณค่าต่อร่างกายมากมาย จึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้เพื่อเรียนรู้เรื่องฝึก ส่วนนื่องมาขกับนื่องสรออกมาเสนอผลการจับบันทึกและสืบค้นข้อมูลเรื่องฝึกจากบ้านยายถนอมและจากบ้านของพวกเรา

นื่องมาขยืนแต่มีอาการประหม่าเล็กน้อย นื่องสรนิลเงียบเฉย ไม่แสดงอาการเก็บความรู้สึก และเริ่มนำผลงานมาถือและเล่า(อ่าน)ให้ฟัง จนจบ จากนั้น โขพิเริ่มม่นใจมากขมออกไปพูดต่อว่าขอเชิญยายถนอมเล่าเกี่ยวกับฝึกพื้นบ้านล่ะ

ยายถนอมพูดว่ายายหลงใต้นะ (พูดภาษาภาคใต้) นักเรียนทุกคนหัวเราะ ยายจึงเล่าว่า “ฝึกพื้นบ้าน หรือพิธีกรรมวิ่งของบ้านเรา ถือเป็นพิธีที่ปลูกฝังมาก มีฝึกกะลุยหมัด (เป็นภาษาใต้แปลว่าหลายชนิด) แรกก่อนฝึกพวกนี้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติไม่ต้องปลูก ไม่ต้องซื้อ มีอยู่แล้วตามท้องถิ่น ริมทางเดิน ข้างบ้าน บางทีคนก็ลักลอบกับบางชนิดมาปลูกเป็นรั้วบ้านได้สวยงาม ฝึกกับคนได้ห่างกันไม่เด้ เพราะเวลากินข้าวถ่มมือไหนไม่ได้กินฝึกเหมือนกินนมอม แล้วถ่มมือไหนไม่ได้กินนมอมของฝึกมีมากมาย เช่น เติร์มสร้างการเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นแหล่งให้พลังงานรวมทั้งช่วยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในระบบการย่อยอาหารและการขับถ่ายของร่างกาย

เด็กๆจึงต้องกินผักกันอย่างมีความสุขเกิดผิวโตขึ้นจะไม่ผอมไม่ป่วย” ขยายหมอมพูดติดตลก เรียกเสียงหัวเราะได้ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่

ฝึคนำเสนอแบบ

นักวิจัย

อุปสรรคและปัญหา

นักเรียนยังขาดความมั่นใจเมื่อต้องเสนอข้อมูลในสถานที่ ที่มีคนจำนวนมาก

วิธีแก้ปัญหา

ต้องฝึกให้นักเรียนทุกคน ได้มีโอกาสออกมาเสนอผลงานหรือกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการ

พูด

บันทึกความประทับใจ

นักเรียนมีความพยายามสูงมาก เพื่อให้งานที่นำเสนอออกมาดี ครูมีความภูมิใจมากที่ผู้ปกครองและภูมิปัญญาในท้องถิ่นช่วยดูแลและคอยเป็นกำลังใจให้นักเรียน ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

กิจกรรมที่ 14 รวบรวมชุดความรู้ จัดทำรายงาน เติรมมนำเสนอ วัตถุประสงค์

- เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้เป็นชุดความรู้ เรียบเรียงให้สมบูรณ์
- เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับเวทีนำเสนอระดับโรงเรียน
- เพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (นำส่งสกว. โรงเรียน และอื่นๆ)

เวลา/สถานที่ พฤษภาคม 2553 ณ โรงเรียนไทรงาม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- ครูกาญจนา ตั้งคำ
- ทีมวิจัย ป.3 จำนวน 10 คน

วิธีการ

รวบรวมขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด ข้อมูล สิ่งที่ได้ ผลกระทบจากการทำวิจัย ปัญหา อุปสรรค ความเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งครู นักเรียน ชุมชน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานกิจกรรม

ครูรวบรวมข้อมูลเขียนรายงานการทำกิจกรรมตั้งแต่กิจกรรมที่ 1 - 12 โดยรายงานอย่างละเอียด เป็นรายงาน 5 บท บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 บริบทการปลูกผักสวนครัว บทที่ 3 ขั้นตอน การดำเนินงาน บทที่ 4 บทสรุปงานวิจัย บทที่ 5 บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ ส่วนท้ายเป็น รายละเอียดและภาพถ่ายการทำกิจกรรมตลอดโครงการ

อุปสรรคและปัญหา

ไม่ชำนาญการใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์รายงาน ทำให้เกิดความล่าช้าในการส่งรายงาน

วิธีแก้ปัญหา

บันทึกและเขียนรายงานแล้วให้บุคคลที่ใกล้ชิดช่วยเหลือในการพิมพ์

บันทึกความประทับใจ

ตัวครูเองสามารถเขียนรายงาน 5 บทอย่างง่ายได้

กิจกรรมที่ 15 เวทีเผยแพร่งานวิจัย (เวทีรวม) วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ให้นักเรียนนำเสนอสิ่งที่ได้จากการวิจัยเผยแพร่ต่อชุมชน
- เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สิ่งที่โรงเรียนได้ทรงงานกล้าจัดทำ
- เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- เพื่อหาแนวทางการทำงานต่อไป

วิธีการ

ครูประชุมร่วมกันหลายครั้งเพื่อวางแผน วางรูปแบบ วิธีการ ในการปิดโครงการ ร่วมกับพี่เลี้ยง จนได้ข้อสรุปทั้ง รูปแบบ กระบวนการในเวที วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานเปิดงาน การแสดง การนำเสนอ และรายละเอียดอื่นๆ โดยใช้สถานที่เทศบาลตำบลนาโฆแห่งนี้ เนื่องจากขณะนี้สถานที่โรงเรียนไม่เหมาะที่จะเปิดเวทีนำเสนอโครงการ

การดำเนินงานกิจกรรม

เวทีนำเสนอโครงการ

เวทีนำเสนอผลงานวิจัย

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับการปฏิรูปการศึกษา

วันจันทร์ที่ 29 มีนาคม 2553

ณ ชั้น 2 เทปบาลตัมบณมโยงเหนือ อ.นาโยง จ.ตรัง (ตรงข้ามที่ว่าการอำเภอนาโยง)

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เน้นการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้เชิงคุณงามความดีและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรยงค์ทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจิตสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเอื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากคำนิยามดังกล่าวอธิบายได้ว่า การศึกษาได้หมายถึงการเรียนรู้ในโรงเรียนเท่านั้น แต่ได้แสดงเจตนารมณ์ว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจของการศึกษา การศึกษาในโรงเรียน การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมิได้แยกจากกัน หากแต่ผสมกลมกลืนจนเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณภาพตลอดชีวิตของผู้เรียน

การจัดการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของหลายฝ่าย ตั้งแต่พ่อแม่ ชุมชน รัฐ เอกชน องค์กรชุมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ แม้แต่ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมก็ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้บุคคลได้ตลอดเวลา

จากภารกิจในการจัดการศึกษาข้างต้น โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยตรง เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยหลอมรวมระบบการเรียนรู้ในระบบนอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเข้าไปเพื่อให้เรียนรู้ได้รู้จักเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งในการนี้โรงเรียนได้เล็งเห็นวิธีสร้างกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ดีว่าสามารถทำให้นักเรียนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถลงมือและสัมผัสผลที่เกิดขึ้นได้จริงนั่นคือ การทำวิจัย

จากการที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)ได้เข้ามามีบทบาทในสถานการศึกษาและให้ความสำคัญกับการทำวิจัยท้องถิ่น ชื่อนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ให้เกิดการเข้าใจถึงชุมชนของตนเองในทุกๆ ด้านและนำไปสู่การปลูกฝังให้เยาวชนของชาติมีจิตสำนึกที่ค้ำชูชุมชนของตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนาชาติต่อไป

ด้วยเหตุนี้โรงเรียนไทรงาม จึงสนใจศึกษาการนำการวิจัยท้องถิ่นเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนเพื่อจะปลูกฝังให้นักเรียนได้รู้จักกระบวนการการเรียนรู้ ไม่เพียงแต่ในโรงเรียน แต่ยังสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ร่ำไปใช้สร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของตนเองและสังคมตลอดชีวิต ทั้งยังเป็นการปลูกฝังภูมิปัญญา

ท้องถิ่นซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทั้งทางจิตใจและทางด้านสังคมของคนในท้องถิ่นให้เยาวชนในท้องถิ่นได้รู้จักสิ่งต่างๆ ในท้องถิ่นที่คนรุ่นเก่าต้องการสืบทอดเพื่อนำไปสู่จิตใจที่จะรักและหวงแหนท้องถิ่นของตนเองสืบไป

จากการทดลองนำกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นทางเลือกในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ของ “โครงการวิจัยแผนทางพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นโรงเรียนโพธาราม ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอหนอง จันทบุรี” ที่ผ่าน มา งานวิจัยได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่ที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ที่แท้จริงที่ไม่ใช่การรับรู้ อย่างที่เป็นอยู่ในสังคมทุกวันนี้เกิดการปฏิรูปกระบวนการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเกิดการมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของ เด็กทั้งตัวเองเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครูในโรงเรียน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง จึงได้ร่วมกันจัดเวทีเพื่อ นำเสนอผลการผลการวิจัยดังกล่าวขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อสาธารณะและขยายแนวความคิดวิธีการ ทำงานด้านการศึกษากับชุมชนท้องถิ่น และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอผลการวิจัยหลังจากใช้กระบวนการแบบงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียน
2. เพื่อสร้างการรับรู้เผยแพร่ และขยายผลการดำเนินงานวิจัยกับผู้เกี่ยวข้องและสาธารณะ
3. เพื่อนำไปสู่การผลักดันหรือส่งเสริมให้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสู่โรงเรียนอื่นๆ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เปิดพื้นที่สำหรับงานวิจัยประเด็นการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. เกิดการเผยแพร่ /ขยายผลการดำเนินงานวิจัยสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะ
3. เกิดการผลักดันหรือส่งเสริมให้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสู่โรงเรียนอื่นๆ

วัน/เวลา/สถานที่

วันที่ 29 มีนาคม 2553

เวลา 13.00 น. - 16.30 น.

ณ ห้องประชุม เทศบาลตำบลนาโยงเหนือ อ.นาโยง จ.ตรัง

รูปแบบการดำเนินงาน

- นักวิทยานำเสนองานงานวิจัย และเสวนาวิชาการ
- ส่วนนิทรรศการ

- แลกเปลี่ยนการทำวิจัยกับนักวิจัยน้อยและครูนักวิจัย

ผู้รับผิดชอบ

- โรงเรียนไทรงาม อ.นาโยง จ.ตรัง
- ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดตรัง(โทรศัพท์ 081-4151050)
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วม

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่สนใจ	30	คน
2. นักวิชาการ/ที่ปรึกษา/ส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	30	คน
3. เครือข่ายนักวิจัย และสกว.	40	คน
4. ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน	100	คน

รวม 200 คน

ความภาคภูมิใจที่งานสำเร็จ

กำหนดการเวทีนำเสนองานวิจัย...การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับการปฏิรูปการศึกษา

“ตามไปดูเต็กที่ทรงงานทำวิจัย”

วันจันทร์ที่ 29 มีนาคม 2553

ณ ชั้น 2 เทพบิดาต่าบสนาโยงหนือ อ.นาโงย จ.ศรีลัง (ตรงข้ามที่ว่าการอำเภอนาโงย)

13.00	น.	ลงทะเบียน และรับเอกสาร
13.00 – 13.30	น.	ชมนิทรรศการและการแสดงของนักวิจัยน้อย
13.30 – 14.00	น.	นำเสนอภาพรวมการทำวิจัย โดยนักวิจัยน้อยชั้นป.3 นักวิจัยน้อยกล่าวรายงาน
14.00 - 15.10	น.	นายไมตรี อินทุสุต ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีลัง กล่าวเปิดงาน นำเสนอผลการวิจัยโดยนักวิจัยน้อย ตัวแทนผู้ปกครอง และคุณครูนักวิจัย “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทางเลือกในการเรียนการสอน” ดำเนินรายการโดย... คุณกชกร ชินะวงศ์ ศกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ร่วมเสวนา และแลกเปลี่ยน
15.10 – 16.30	น.	

“การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับการปฏิรูปการศึกษา”

รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อาจารย์ชาติศรี สักราญ ผู้ช่วยวิทยาด้านการศึกษา

นายวินัย ทองรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1

ดำเนินรายการโดย... คุณสมบุญ อาภาสกิจ

ผู้ประสานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคใต้

มุมมองจากอาจารย์สมเจตนา มุณีโมไนย นักวิชาการอิสระ

กล่าวขอบคุณและปิดงาน โดย....

นายปริญญญา สุพรรณรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนไพทราม

.....

บันทึกความประทับใจจากเวทีนำเสนอโครงการ

- ภาคภูมิใจที่แม้จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แต่สามารถพัฒนาทักษะของนักเรียน จนสามารถ นำเสนอทั้งรูปแบบของการเล่านิทาน แสดงบทละคร และนำเสนอในรูปแบบ วิชาการได้ ในเวทีขนาดใหญ่ได้
- ภูมิใจที่ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ สามัคคี จนทำให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี มี
- โรงเรียนกลายเป็นที่สนใจของบุคลากรของโรงเรียนอื่น และบุคคลภายนอก หน่วยงานอื่นๆ
- เห็นความสามารรถ เห็นศักยภาพของนักเรียนมากกว่าเดิม
- เวทีนำเสนอลักษณะนี้ ไม่เคยเกิดขึ้นสำหรับโรงเรียนมาก่อน ถือว่าเป็นความสำเร็จของครูและนักเรียน และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำให้ประสบความสำเร็จ
- ผู้สังเกตการณ์ รู้ศักยภาพแต่ละคนมากขึ้น แก้ปัญหาได้ตรงจุด
- ครูเข้าใจเด็กมากขึ้น รู้จักไปถึงบ้าน
- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ ช่วยดูแลหลานมากขึ้น
- ประทับใจผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง ที่ให้โอกาส และให้ความสำคัญกับเวทีนำเสนอของนักเรียนโรงเรียนไทรงาม

อุปสรรคและปัญหา

นักเรียนตื่นตื่นต่อสถานที่ ค่อนข้างจะวิ่งวุ่นวาย

สถานที่ค่อนข้างแคบ เพราะว่ามีผู้สนใจร่วมเวทีจำนวนมาก

วิธีแก้ปัญหา

คุณครูจึงเรียกประชุมเพื่อทำความเข้าใจและให้ความเคารพต่อสถานที่

นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง ชื่นชมที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัยท้องถิ่น ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าคิด มีทักษะในการพูด การเขียนและอ่านเก่ง

ผลที่เกิดขึ้นจากการนำเสนอโครงการ

ครั้งที่ 1 หลังจากเวทีนำเสนอโครงการ ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง นายไมตรี อินทุสุต ให้โอกาสนักเรียนและครูโรงเรียนไทรงาม นำเสนอผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโรงเรียนไทรงาม ต่อที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดตรัง ประจำเดือน มีนาคม 2553 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดตรัง ผู้ร่วมประชุม หัวหน้าส่วนราชการจังหวัดตรัง รวมประมาณ 120 คน ผู้ว่าฯตรัง และหัวหน้าส่วนฯ ให้ความสนใจชมมาก

ครั้งที่ 2 ผู้ว่าการกระทรวงศตราง ให้โอกาสอีกครึ่ง โดยในวันที่ 2 เมษายน 2553 ได้ให้
นักเรียนและคณะครูโรงเรียนไทรงาม นำเสนอในโอกาสต้อนรับ นายกรณ์ จาติกวณิช
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และคณะ รวมทั้งผู้สื่อข่าวจากส่วนกลาง หัวหน้าส่วนฯ ผู้นำ
ท้องถิ่น และชุมชน นับ 1,000 คน ซึ่งถือว่าเป็นการให้โอกาส และนักเรียนโรงเรียนไทรงาม
ประสบความสำเร็จมาก เนื่องจาก ค.บ.ศ.สุกัลยา เกียรติสุข และตัวแทนนักเรียน สามารถนำเสนอ
และนักเรียนก็แสดงได้เป็นอย่างดี ได้รับการชื่นชมจากผู้ร่วมเวทีอย่างมาก และในวันนั้นนักเรียน
โรงเรียนไทรงาม ยังได้รับมอบทุนการศึกษา คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์กีฬา รวมทั้งกระป๋องนมสิน

บทที่ 4

บทสรุปงานวิจัย

รอบปีการศึกษา 2552 ที่ผ่านมา โรงเรียนโพธาราม ได้ทดลองนำกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เข้ามาเป็นทางเลือกในการจัดการเรียนการสอน โดยชั้นป.3 ได้นำหัวข้อเรียนรู้“ผักข้างครัว รวักินได้” มาเป็นสื่อในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมที่ได้ออกแบบเอาไว้เป็นขั้นเป็นตอนเพื่อตอบโจทย์ และวัตถุประสงค์ของการ

ซึ่งจากการนำกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไปใช้ สามารถตอบโจทย์ได้ว่า นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะของตัวเองได้ผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น และให้โอกาสนักเรียน การแสดงความสามารถ และศักยภาพของตัวเองทุกครั้งที่ทำกิจกรรม อย่างเท่าเทียม โดยมีการ ร่วมกันวางแผน ลงมือทำ และสรุปผลร่วมกัน และมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อทำกิจกรรมในครั้งต่อไป ทำให้โครงการ ผักข้างครัว รวักินได้ สามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการได้ทุกข้อ

การวัดกระบวนการ โครงการผักข้างครัว รวักินได้ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งกับนักเรียน ครู และชุมชน ดังนี้

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1. นักเรียนผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน/การประเมินระดับท้องถิ่น ปีการศึกษา 2552 (NT) หัวข้อการเรียนรู้แบบบรรยายภาพอันดับที่ 1 (ของกลุ่มโรงเรียน)
2. นักเรียนมีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ
3. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง
4. นักเรียนทำงานโดยการมีส่วนร่วม
5. นักเรียนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น
6. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ผู้ตามได้
7. นักเรียนกล้าแสดงออก
8. นักเรียนมีสัมมาคารวะต่อผู้อื่น
9. นักเรียนมีจิตสาธารณะ
10. นักเรียนมีนิสัยการทำงานที่เรียบร้อยขึ้น
11. นักเรียนมีการ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
12. นักเรียนมีการตื่นพบจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง
13. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น

14. นักเรียนได้มีความสัมพันธ์กับชุมชน
15. นักเรียนสามารถนำกระบวนการวิจัย เผยแพร่ต่อสาธารณะชนได้
16. นักเรียนสามารถเรียนรู้อย่างมีความสุข
17. นักเรียนมีการพัฒนาการศึกษาสภาพการเรียนรู้
18. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
19. นักเรียนเป็นที่ยอมรับของบุคลากรภายนอก
20. นักเรียนมีทักษะในการฟัง การอ่าน การเขียน การพูดมากขึ้น
21. นักเรียนสามารถแต่งนิทาน แต่งคำกลอน วาดภาพ และเรียงความ ได้อย่างดี
22. นักเรียนสามารถนำกระบวนการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครู

1. ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
2. ครูเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน และได้ช่วยเหลือ
3. ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ
4. ครูอุทิศเวลาให้กับราชการมากขึ้น
5. ครูมีการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน
6. ครูมีการค้นพบจุดด้อย จุดเด่น ของตนเอง
7. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
8. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
9. มีการให้แรงเสริมเด็ก
10. เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนค้นพบศักยภาพด้วยตนเอง
11. ครูสามารถทำแผนการสอนบูรณาการได้
12. ครูมีเจตคติที่ดีต่องานวิจัย
13. ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น
14. ครูได้ไปศึกษายังแหล่งเรียนรู้มากขึ้น

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชน

1. ชุมชนมีความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอน
2. ชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนด้วยดี
3. กระบวนการวิจัยเป็นที่ยอมรับของชุมชน

4. ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม หรือใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยคนในชุมชนเป็นแหล่งข้อมูล ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชน และเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้ลูกหลานได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ ควบคู่ไปด้วย จึงส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลมากขึ้น

ปัญหา/อุปสรรคจากการดำเนินงาน

ระยะแรกครูมีความกังวล เนื่องจากคิดว่ากระบวนการวิจัยน่าจะยาก กลัวทำไม่ได้ เกิดความเครียดในช่วงแรก และรู้สึกไม่อยากทำ แต่เมื่อได้ลงมือทำจริง เพื่อนครูได้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำ รวมทั้งผู้อำนวยความสะดวกก็ให้กำลังใจเป็นอย่างดี เมื่อผ่านความรู้สึกช่วงแรกไปแล้ว ทำให้รู้สึกว่าการวิจัยแบบนี้ไม่ได้ยากอย่างที่คิด และยังทำให้กระบวนการเรียนการสอนง่ายขึ้น เด็กสนุก และมีความสุขกับการเรียนรู้แบบนี้ ทำให้พัฒนาทักษะทุกด้าน จากความเครียดจึงกลายเป็นผ่อนคลาย และรู้สึกดี และมีความสุขที่เห็นนักเรียนเก่ง เห็นศักยภาพ เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในตัวนักเรียนทุกคน ครูกับเด็กก็เข้าใจกันมากขึ้น ผู้ปกครองก็เป็นที่มั่นใจเอง เข้ามาช่วยเหลือกิจกรรมเป็นอย่างดี ที่ถ้าครูได้มองเด็กก็ชื่นชม ลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างครูกับผู้ปกครอง อย่างเห็นได้ชัด เพราะเมื่อก่อน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เกรง หรือกลัวครู ไม่กล้าบอกความรู้สึก ไม่กล้าเสนอ แต่เมื่อผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันหลายๆ ครั้ง ทำให้นักเรียนสอนง่าย และเป็นเด็กดี

ที่สำคัญกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนอ่อน ได้แสดงความสามารถของตัวเอง และนักเรียนที่เรียนเก่งกว่าก็ช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความรักความสามัคคี เป็นเด็กมีน้ำใจ ช่วยเหลือทั้งครูและเพื่อน โดยไม่เห็นแก่ตัว อีกร่างหนึ่ง ทำให้นักเรียนที่เรียนเก่งเรียนในรูปแบบที่ไม่เคยมี ไม่เคยเห็นมาก่อน ช่วงปลายของกระบวนการวิจัย ทำให้ครูเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอน ของการทำวิจัยมากขึ้น และรู้สึกว่าเป็นการวิจัยที่ง่ายมาก ง่ายทั้งตอนการลงมือทำ และการเขียนรายงาน

ข้อเสนอแนะ (ผู้บริหาร นักเรียน ชุมชน สกว.)

- ควรจะนำกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมาจัดกระบวนการเรียนการสอนต่อเนื่อง เพราะจะทำให้เด็กเก่งมาก สามารถพัฒนาทักษะได้ครบทุกด้าน
- ถ้าครูใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง มั่นใจว่านักเรียนเก่งแน่นอน
- ผู้ปกครองสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และควรควรใช้ประโยชน์ของผู้ปกครองตรงนี้ให้มาก

บทที่ 5

บทวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้กำหนดหลักการว่า ผู้เรียนเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา การจัดการกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นวิธีการที่จะนำนักเรียนไปสู่วัตถุประสงค์ดังกล่าว นักเรียนต้องเรียนรู้เรื่องราวต่างๆจากการบอกเล่าของครูภูมิปัญญา สำหรับครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการกรรมการเรียนการสอน โดยครูต้องวางแผนการสอนองค์ประกอบ และเทคนิควิธี เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการสอนถามย่อมมาจากครูภูมิปัญญา เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงที่นักเรียนสัมผัสชุมชนด้วยตนเอง และเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับชุมชนอย่างใกล้ชิด เพื่อฝึกทักษะพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม

กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เกิดขึ้นได้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆในชุมชน นักเรียนจึงควรมีบทบาท รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนต้องมีความเข้าใจและมีทักษะในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่างๆที่ตนต้องการ เพราะนักเรียนแต่ละคนต่างก็มีความคิด ประสบการณ์ จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ เพราะนักเรียนจะต้องปฏิบัติตามกิจกรรมที่ครูมอบหมาย นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และรู้จักแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกัน แต่ก็ยังมีนักเรียนบางคนขาดทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ การฟัง การทำงานกลุ่ม การอภิปราย และการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ครูต้องชี้แจง ให้ความเข้าใจกับนักเรียน อธิบายถึงกระบวนการและวิธีการให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ผ่านกระบวนการวิจัยท้องถิ่น ได้อย่างมีความสุข

โครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เริ่มต้นจากความอยากรู้เกี่ยวกับผักที่นักเรียนใช้รับประทานในชีวิตประจำวันของตนเองและคนในชุมชนมีผักชนิดใดบ้าง ผักเหล่านั้นมีประโยชน์อย่างไร นำมาประกอบอาหารได้บ้าง นักเรียนจะจัดประเภทของผักได้ประเภท ผักที่นักเรียนรู้จักเป็นผักในท้องถิ่นหรือผักที่หาซื้อมาจากภายนอก จะไปเรียนรู้เรื่องผักในตลาดใกล้บ้านได้อย่างไร ให้นักเรียนลงมือปลูกผักแบบง่ายๆได้หรือไม่ ครูและนักเรียนจะช่วยกันทำอาหารจากผักได้อย่างไรบ้าง นักเรียนจะวาดรูปผักที่ชอบให้สวยงามได้หรือไม่ นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานตัวเองได้หรือไม่ นักเรียนจึงต้องใช้กระบวนการวิจัยท้องถิ่นมาดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ตนเองและชุมชน ตลอดจนให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน

การให้ข้อมูลผ่านทิมวีจีย อย่างภาคภูมิใจ ทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้โดย
เขามมีส่วนร่วมด้วย

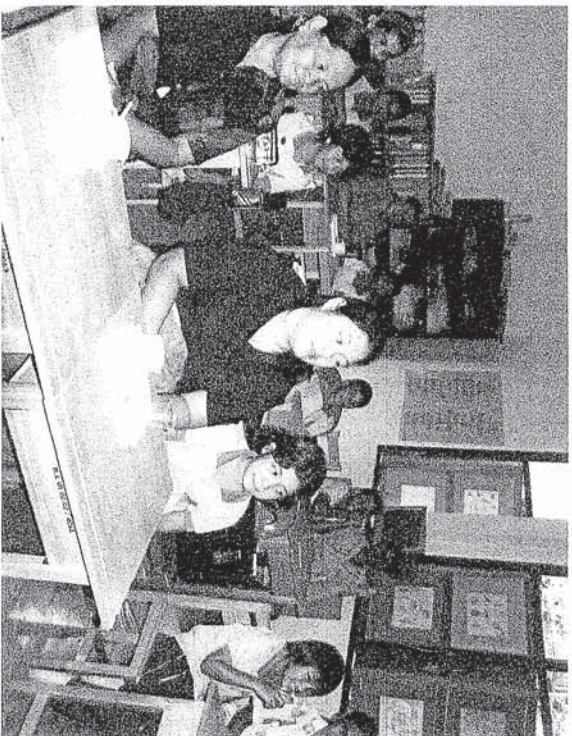
ผลจากการศึกษาค้นคว้า โครงการฝึกช่างครัวรักกิน ได้ โดยกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
ผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่
เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นการสร้างให้เห็นนักเรียนมีบทบาท
สำคัญในการเรียนรู้ นักเรียนจะต้องเป็นผู้ไม่เรียน กระตือรือร้นที่จะสร้างและค้นพบความรู้ด้วย
ตนเอง สามารถแสดงออก แก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีวิธีการ มีกระบวนการ มีวินัย
และความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนก็มีส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้
ครูผู้สอนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้จากแหล่งต่างๆ ทั้งนี้
เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียน
ได้คิดวิเคราะห์กระบวนการต่างๆ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้นคำถามจากโจทย์ที่ถามว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะรู้คุณค่าของผักพื้นบ้าน
ได้อย่างไร มีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นได้อย่างไร
คำตอบจึงอยู่ที่กระบวนการระหว่างการทำงาน ซึ่งหากทำตามกระบวนการที่วางไว้ รวมทั้งมี
กิจกรรมเสริมระหว่างทางที่เหมาะสม ก็จะเห็นได้ว่าโครงการฝึกช่างครัวรักกิน ได้ ทำให้นักเรียน
สามารถเรียนรู้เรื่องราวเหล่านี้ได้อย่างมีส่วนร่วมได้ ทั้งจากการลงพื้นที่กับข้อมูล การสัมภาษณ์ การ
ซักถาม สังเกต การเล่า บันทึก การวาดภาพระบายสี การแสดงบทบาทสมมุติ สรุปรวบรวม
เรียบเรียง การจัดนิทรรศการ ตลอดจนการตรวจสอบร่วมกัน ทำให้ชุมชนและโรงเรียนสามารถ
สร้างการเรียนรู้ร่วมกันได้ นักเรียนเกิดความรักและภูมิใจในบ้านเกิด ชุมชนมีความภูมิใจที่ได้เป็น
ส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

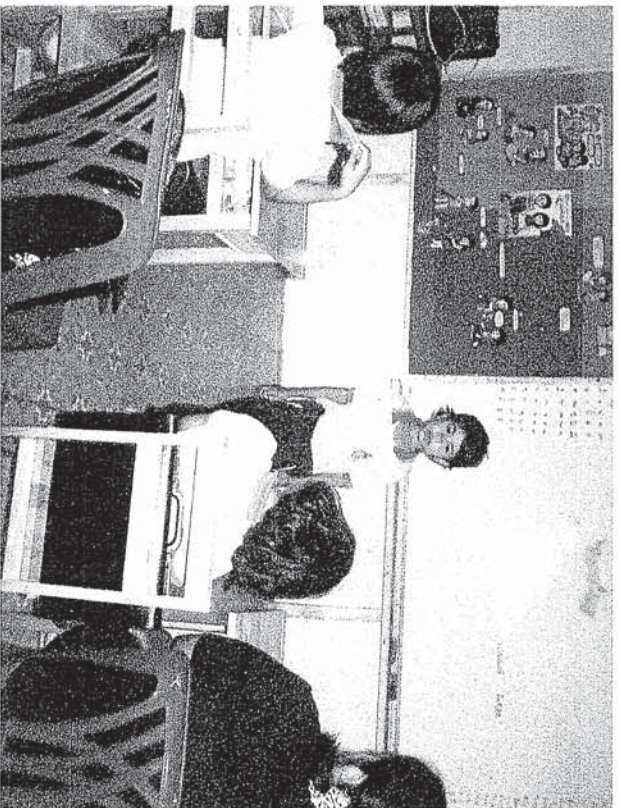
การเรียนรู้ที่สมบูรณ์จะต้องผ่านการมีส่วนร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมทำจริง และร่วม
ประเมินผลโดยผู้เรียน กระบวนการนี้จะก่อให้เกิดความสุขแก่ตัวผู้เรียน ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุก
ฝ่าย ซึ่งจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันอย่างต่อเนื่อง ร่วมมือช่วยเหลือกันและกัน อยู่ร่วมกันได้
อย่างมีความสุข

ภาคผนวก

กิจกรรมโครงการวิจัย

ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเรื่องการทำโครงการวิจัย

นักเรียนเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครอง

ศึกษาฐานภาคเหนือ

คณะครูและเจ้าหน้าที่ สท.ว.ตรัง ศึกษาฐานที่โรงเรียนประชาจารัฐธรรมคุณ

คณะครูศึกษาฐานโรงเรียนวัดต้นธง

ครูนิกรเรียนผู้ปกครองชุมชนเข้าราชการหลายหน่วยงานร่วมเกี่ยวข้าวกับผู้ว่าราชการ
จังหวัด นายไมตรี อินทุสุต ในโครงการของชนปี.2

ครูผู้ดำเนินการทำโครงการ ของ ป.3

นักเรียนเสนอการทำกิจกรรม

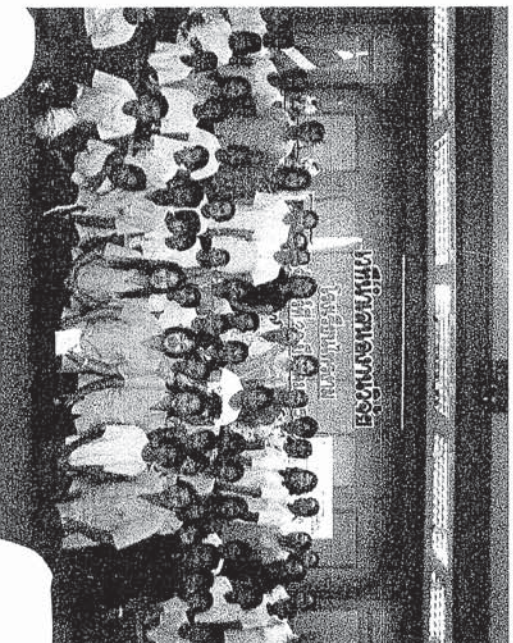
คณะครูผู้ปกครองและนักเรียนไปเสนอการทำวิจัยที่ รายการวิทยุ อสมท. ตรัง

คณะกรรมการนำเสนองานวิจัยในเวทีโครงการ

คณะวิทยากรร่วมเสวนาทำวิจัยของโรงเรียนโพธิ์ทอง

วันแห่งความสำเร็จ

ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง นายไมตรี อินทุสุต ให้โอกาสโรงเรียนไปกราบนำเสนองานวิจัยให้กับหัวหน้าส่วนราชการ

นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการนำเสนองานวิจัยเพื่อต้อนรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายกรณ์ จาติกวณิช

เด็กหญิงสุกัลยา เกียรติสุข นำเสนองานวิจัยต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายชวน หลีกภัย
ส.ส. จังหวัดตรัง และแขกผู้มาเกียรติทุกคน

ครูกาญจนา ตั้งคำ และทีมวิจัยชั้น ป.3